

ROMUNCI V STRAHU PRED RUSIJO

Balkansko antanto hoče izpremeniti v vojaško zvezo

BUKAREŠTA, Romunska, 23. januarja. — Romunska skuša balkansko antanto izpremeniti v pravo vojaško zvezo, da se zavaruje proti napadu Rusije ali Madžarske.

Vlada kralja Karola je pričela to kampanjo takoj po sestanku na meji med vnanjim ministrom Grigorijem Gafencom in jugoslovanskim vnanjim ministrom Aleksandrom Cincar-Markovićem ter se bo poslužila vseh svojih diplomatskih zmožnosti na seji balkanske antante 2. februarja.

Balkanska antanta, ki sestoji iz Jugoslavije, Rumunske, Grške in Turčije, je bila sklenjena po svetovni vojni, da bi se uprla proti Bolgarski, ako bi zahtevala vrnitev izgubljenega ozemlja.

Turčija pa je po pogodbi zvezana z Anglijo in Francijo in tudi Romunska ima od obeh zapadnih velesil jamščino za svoje meje.

Slična zveza med državami je bila Mala antanta Čehoslovaške, Jugoslavije in Rumunske proti Madžarski. Ta antanta pa je razpadla, ko je bila razkosana Čehoslovaška.

Ostale članice balkanske zveze pa se ne zavzemajo preveč za romunski načrt in Romunska se dobro zaveda, da jo bo stalo mnogo truda, predno bo svoje tovarišice v zvezi pregovorila za vojaško zvezo.

Romunska pa ostale države balkanske zveze svari s tem, da jih bo zadela ista usoda, ako dovolijo, da bo Romunska razdeljena. Gafencu se bo najbolj potrudil, da za romunski načrt pridobi Jugoslavijo, ker ji je njena pomoč neizogibno potrebna. Romunska dobro ve, da se more ubraniti kakega vpada samo s pomočjo držav balkanske antante, kajti Anglija in Francija ji boste mogli ravno tako malo pomagati, kot ste pomagali Poljski. Ako pa bo imela vojaško zvezo z ostalimi balkanskimi državami, tedaj ji bo odprtih mnogo poti za pomoč.

TRGOVSKO TEKMOVANJE NA BALKANU

Medtem ko se Romunska boji, da jo bo...do napadle Rusija, Bolgarska in Madžarska, je v njenih mejah živalna trgovska vojna med Nemčijo in zavezniki.

Nemci pritiskajo na Romunsko, da jim pošilja večje zaloge blaga; angleški in francoski agenti pa potujejo po deželi in kupijo vse, kar morejo, samo da bi Nemčija temnanj dobila.

Četudi sedaj na Romunskem ni turistične sezone, vendar izgleda ravno tako, kajti hoteli so polni angleških, francoskih in nemških agentov.

Nemci so dosedaj izgubili 35 podmornic

KODANJ, Danska, 23. januarja. — Po poročilu iz nekega zelo verjetnega vira, ima Nemčija sedaj nekaj več podmornic, kot pa jih je imela v začetku vojne, navzlic temu, da jih je v prvih štirih mesecih izgubila 35.

Nekaj podmornic je dobila od Rusije

Ko se je v septembru pričela vojna, je Nemčija od Rusije dobila 10 do 14 podmornic, dve sta bili v delu za Turčijo, pa niso bile nikdar izročene, poleg tega pa je Nemčija že pred začetkom vojne imela tajni gradbeni načrt, vsled česar ji je bilo mogoče nadomestiti izgubljene podmornice.

Natančno število podmornic ni znano

Koliko podmornic ima Nemčija, ni mogoče natančno doznati, toda imela jih bo mogoče nekaj več kot 71, kolikor jih je imela ob vstopu v vojno.

United Press pravi, da ima zanesljivo poročilo, da je leta 1939 dal Hitler tajno povelje za zgradbo 10 do 28 podmornic.

Kratke dnevne vesti

Roosevelt in armadna letala

WASHINGTON, D. C., 21. jan. — Predsednik Roosevelt se je večeraj z avtomobilom odpeljal na Bolling Field ter si tam ogledal nekatera najnovejša armadna letala.

Mehiški delavski načelnik

MEXICO CITY, Mehika, 21. jan. — Predsednik Cardenas je imenoval večeraj Agustina Arroyo za načelnika zveznega delavskega departmanta. Arroyo je bil svojočasno načelnik zveznega poročevalskega urada, ki je bil pa letos opuščen, ker ni parlament dovolil sredstev za vzdrževanje.

Dvajseti otrok

NORWOOD, Mass., 22. jan. — Mrs. Geza Groh, žena preprostega delavca, je porodila dvajsetega otroka. Sinček tehtal sedem funtov in štirinajst unč. Mati in otrok sta zdrava. Izmed njenih dvajsetih otrok jih živi osemnajst.

Industrijalizacija v New Jersey

TRENTON, N. J., 20. jan. — Industrijalna delavnost v državi New Jersey se ugodno razvija in bo letos najbrž dosegla rekord. V severnem delu države so zgradili dosti novih tovarn. Razna podjetja so se preselila iz New Yorka, ker je v New Jersey najemnina znatno cenejša in tudi davki niso tako veliki. Država nudi industrijalcem vse mogoče ugodnosti.

Moratorijska postava PODALJŠANA

WASHINGTON, D. C., — Senat je soglasno odobril podaljšanje moratorijske postave (Farm Moratorium Act), ki bi sicer meseca marca izgubila svojo veljavo.

Pomanjkanje sladkorja v Italiji

RIM, Italija, 21. jan. — Po radio je bilo razglašeno, da bo prvečela vlada kontrolo nad sladkorjem. Po 1. februarju bo mogel dobiti vsak Italijan le en funt sladkorja na mesec.

Železniške nesreče v Nemčiji

Od oktobra lanskega leta se je vršilo že 11 železniških nesreč. Največja železniška nesreča je bila 23. decembra, ko je bilo ubitih 196 oseb.

Pomanjkanje vsled v Mehiki

MEXICO CITY, Mehika, 22. jan. — Iz raznih pristanišč ob Mehikem zalivu poročajo o pomanjkanju živil, ker so nakladalci zastavljali.

UNIJSKA voditelja suspendirana

SPRINGFIELD, Ill., 19. januarja. — Dave Reed, okrajni predsednik Progressive Mine Workers of America, in John Battuello, član izvršilnega odbora, sta bila za 13 mesecev suspendirana. Progressive Mine Workers pripadajo Ameriški delavski federaciji obmejena dva uradnika sta se pa spuščala v pogajanja z United Mine Workers (CIO), dasi nista imelo za to od vodstva posebnega dovoljenja.

Konec stavke razvažalcev premoga

S porredovanjem newyorškega župana La Guardia je bila v soboto uspešno končana stavka 2500 razvažalcev premoga. Razvažalci, ki so imeli dosedaj dolar plače na uro, so zahtevali dvajsetodstotno povečanje. Trgovci so se izgovarjali, da tej zahtevi pod nobenim pogojem ne morejo ugoditi. Po dolgotrajnih pogajanjih je bil dosežen sporazum. Razvažalci bodo dobili 75 centov več na dan, vsled česar so bo premog seveda nekoliko podražil.

Filipinci nočejo PROTEKTORATA

MANILA, Filipini, 21. jan. — Predsednik Manuel L. Quezon je rekel sinoči časnikarjem, da bo spomladni odpotoval v Združene države, da pa pri tej priliki ne bo prosil, naj prevzame ameriška vlada protektorat nad Filipini.

Po zatrdilu "Manila Tribune" bo ob svojem obisku predložil nov načrt za zajamčenje neodvisnosti Filipinskega otočja. Izdaja protektorata je Quezonu "zoperna". Neodvisnost temelji na samozaupanju. Filipinci so dovolj zmorni vladati sami sebe.

Preiskava NLRB

Uradniki so spreminjali svoja mnenja na podlagi navodil, ki so jih dobivali iz Washingtona.

WASHINGTON, D. C., 21. januarja. — Zbornični odbor, ki preiskuje poslovanje Delavskega urada (National Labor Relations Boarda) je dosegel med drugim tudi naslednje:

Neki nadzornik je po preiskavi spremenil svoje mnenje ter proglasil neko trdno krivim kršenja Wagnerjeve postave, ko je dobil navodila iz Washingtona; nekemu preiskovalnemu uradniku je bilo prepovedano nadaljevati z delom, ko se je zvedelo, da je naklonjen delodajalcem;

Delavski urad je neko družbo proglasil krivim kršenja Wagnerjeve postave, dasi je bil preiskovalni uradnik v dvomih, če je kriva ali ne.

Vse to se je zvedelo, ko je odvetnik zborničnega odbora

ITALJANI SE VRAČAJO

BEOGRAD, Jugoslavija, 22. januarja. — Med Italijo in Jugoslavijo je bil sklenjen sporazum, po katerem se bo 1100 Italijanov iz Bosne preselilo v Italijo.

90 družin je že odpotovalo iz Jugoslavije. V zameno pa na njihove domove ne bo poslan nihče izmed 370.000 Jugoslovancev iz Primorske.

PLEMSTVU se je odrekel

PITTSBURGH, Pa., 20. januarja. — Danski grof, potomec stare rodbine, se je odrekel plemstvu, da je postal ameriški državljan. To je grof Fritz Don Juan Frederick Bernstorff-Blenner, star 33 let. Njegovega prastarega očeta proslavljajo na Danskem kot osvoboditelja danskih knežtev. Bivšega grofa je zaprisegel kot novega državljana sodnik F. P. Schoonmaker.

Rasputinova hči se bo poročila

MIAMI, Fla., 20. jan. — Marija Rasputin Sokolovjev, ki pravi, da je hči znanega ruskega meniha Rasputina, se bo poročila s kontraktorjem Gregorjem Bernardskim. Poznata se je iz rane mladosti ter sta v Rusiji skupaj hodila v šolo. Bernardski, ki je bil začasa revolucije v beli armadi, je pobegnil v New York, kjer je postal kontraktor. Marija ga je po dolgih letih zopet srečala, ko je dospela z neko cirkuško družbo v Združene države.

Lloyd George star 77 let

LONDON, Anglija. — David Lloyd George, ki je bil začasa svetovne vojne angleški ministrski predsednik, je praznoval te dni svoj 77. rojstni dan. Ob tej priliki je citiral fran-

Green želi skleniti mir

Predsednik Ameriške delavske federacije pravi, da hočejo najeti propagatorji očrtni delavsko gibanje.

WEST ST. LOUIS, Ill., 21. jan. — William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, se je zopet zavzel za mir v ameriskem delavskem gibanju, ter ostro okrcal najete propagatorje, ki ne delajo drugega kot sejejo razkol med delavstvom.

Unije je pozval, naj se iznebe nekatereh ničvrednih voditeljev, trdeč, da Delavska federacija nima nobene oblasti izvajati policijsko službo nad samostojnimi unijami, ki so ji priključene.

— Prav dobro vem, da se sempatam pojavi v delavskih organizacijah nepoštenost, kar je treba seveda smatrati za slučaj, ne pa za pravilo.

Green je pozval zvezne, državne in okrajne oblasti, naj izvajajo postavbo z vso strogoostjo, kjerkoli se pojavi kakšno kršenje postavnih določb.

Green je govoril o priliki praznovanja 41. obletnice lokalne centralne strokovne in delavske unije. Dejal je, da je pripravljen vpoštevati vsak pošten predlog, čigar cilj je pobotati oba delavska tabora.

Dies je baje naklonjen Italiji

Tako trdi newyorški urednik proti fašističnega lista. Ameriške fašiste kontrolira italijanska vlada.

WASHINGTON, D. C., 18. jan. — Girolamo Valenti, urednik newyorškega protifašističnega lista "La Parole", je rekel danes, da Diesov odbor, ki preiskuje neameriške delavnosti, ni hotel uvaževati njegovih dokazov glede faš-

istične aktivnosti v tej deželi. Člani odbora so mu baje namignili, da bi kaj takega "utešitičnega lista "La Parole", gnilo razburiti italijansko vlado.

Valenti, ki je dal v imenu Protifašistične lige časnikarjem nekaj zelo značilnih pojasnil, je rekel, da ima dokumentarne dokaze, da širijo v tej deželi agenti italijanske vlade fašistično propagando pod krinko amerikanizma.

Valenti je nakratko pričal pred Diesovim odborom leta 1938, nakar mu je bilo rečeno, da bo vnovič poklican za pričevanje lanskega leta, pa ga izza onega časa niso več klicali. Po njegovem prvem pričevanju so baje trije Mussolinijevi agenti pobegnili iz Združenih držav.

Pričati sta imela tudi dva čikaška vseučiliška profesorja, A. Borgese in G. Sereni, pa iz istega razloga nista bila pozvana.

Valenti izjavlja, da ima fašistična zveza v Združenih državah nad sto podružnic in približno 10.000 članov. Voditelji Zveze so pod direktno kontrolo italijanske vlade in so za vse svoje delo odgovorni vodstvu fašistične stranke v Rimu.

V New Yorku služita dva italijanska lista fašistični propagandi.

RUSI ZAHTEVAJO OD FINCEV TOPOVE

KODANJ, Danska, 22. jan. — Radio postaja v Moskvi je v finskiem jeziku zagrozila Finsko, da ji bo Rusija napovedala vojno, ako ji ne vrne orožja, katero so Finci Rusom "vkradli" pri Suomussalmiju.

"Ukradeno" orožje so najbrže topovi in tanki, ki so padli Fincem v roke, ko so uničili rusko 163. in 44. divizijo.

Rusija je vpadla na Finsko brez napovedi vojne in od tedaj vedno trdi, da se ne nahaja v vojni s Finsko.

WARREN BILLINGS V SVOJI DELAVNICI

Delavski boritelj Warren Billings, katerega je governer Olson izpustil iz zapora, v katerem je po nedolžnem sedel nad 20 let, je v San Franciscu odprl delavnico za popravljanje ure.

Kratka Dnevna Zgodba

PEKLENSČINA

J. R.

Naši kartaleci mešajo slovensko s strokovnim izrazom, ki so našemu jeziku popolnoma tuji in jako zoprno zvonejo. Ker vemo iz pridig o štirih poslednjih rečeh, da je vsak "kvartoperec" hudicev oficir se tak kartalski jezik upravičeno imenuje peklenščina ali peklenšček. Naslednji primeri niso zapisani za to, da se ta jezik ne pozabi, da se temveč čimprej iztebe.

Primeri so vzeti iz navadnih iger, kot so marjaš, preferenca in šnops. Kart je 32 v štirih skupinah po 8 enakovrstnih. Skupine so križ, pik, karo in sree, po peklenški kraje ali tref, pik karo in here. Križ in pik sta črna, karo in sree rdeča, vendar razlikujejo kartaleci štiri barve (farbe) in vsaka skupina je svoja barva. Karte vsake barve so po vrsti sedmice, osmice, devetice, desetice, fant, dama, kralj in as, ki se po peklenški imenujejo zilaar, ohtar, najnar, cenar, fant, ali pob, dama ali baba, kenik in as.

Igrati se pravi špilati in igra je špil ali špilati. Karte deliti (razdeliti) se pravi talati (raztalati) zadeliti se pravi zatalati ali fertalati, zadeleno in razdeljeno je fertajlt. Kdor je prvi na igri (ima pravico izigranja) ima forhan, drugi ima nahant. Položiti ali založiti se pravi zalegati. Če kdo prepočasi zalaga, mu pomagajo škarje ali babeo. Če hoče igravec izjaviti, da je pripravljen, da se igra lahko začne, pravi kamangen. Gledalec so komarji ali kibici. Če se kibice vnešava, ga igravec nahrači s kibice halemavl. Če z opazkami izlaja igro, je to špielferat.

Če imaš karto brez ene skupine, si te farbe škart, če pa imaš iz ene skupine eno karto samo, jo imaš plonk. Če imaš veljavnejšo karto, podprto (zasedeno) s še manjšo iste skupine jo imaš bezet, če jo imaš podprto z dvema ali tremi, da jo imaš v treh ali štirih, jo imaš oudit ali eufirt. Če imaš več kart iste barve, zaporedno, sklenjeno (zvezano) jih imaš gešosen. Če ti iz zveze treh kart manjka srednja, se ta vilka (vile ali precep) imenuje gabula.

Pri igranju moraš izigrano barvo priložiti (priznati jo) če jo imaš, to se pravi farbo bekenati. Če igraš tako karto,

da si sosedu podstavil past za njegovo vilko, si ga fuzlal, podfuzlal, ali unterfuzlal. Paziti moraš, da kot pomagalec ne izigraš napačne ali fove kart, ker si drugače packa ali pacer.

Igro dražiti (stopnjovati) se pravi licitirati. Če nimaš lista za to, praviš naprej (dalje) ali vajter ali forvere.

Klicati (kralja ali aduta) se pravi mufati, kupiti je kaufati, kup je kauf, napovedati se pravi anzagati. Zveza kralja in dame šteje 20 ozir. 40 in se anzaga kot evancik oziroma fireik. Novo barvo odpreti se pravi aufrecati. Izigrano karto preseči z višjo ali jo prevzeti se pravi stihati, presežek ali provzetek (skratka vzetek) se imenuje stih. Igre se imenujejo po adutovi barvi pri piku se lahko dostavi smadlisdik, pri karo ranhteigaro, le pri preferenci se sreča igra lahko imenuje srčeva ali sreča kultura ali preferans. Igra brez aduta se imenuje sans ali sansadu ali tudi sanzibanzi. Igra "berac" se imenuje betl. Če je brez napake (brezhiben) da karte lahko takoj odpreš (položiš) je betl aufgelekt ali over ali plander.

Najslavnejša vedeževalka

Najslavnejša vedeževalka, o kateri so se mnogi prepričali, da je njena nadarjenost res izredna, je bila Anna Marie Lenormantova. Rojena je bila leta 1772 v Alençonu in že kot otrok je presenetila svojo okolico s prerokovanji. Leta 1790 se je preselila v Pariz, kjer je njen salon kmalu zaslovel. K nji so zahajali Mirabeau, Desmonins, Robespierre, Murat in drugi in vsem je prerokovala tragično usodo, kar se je tudi izpolnilo. Leta 1804 se je zvedel od nje, da bo postal maršal. Zaradi poskusa osvojiti Marijo Antoinetto so jo zaprli in ko so jo izpustili se je zdelal pri njej sam Napoleon, kateremu je prerokovala, da ga čakajo mnogi zmagi, da bo strmel nad njim ves svet, na zadnje pa bo umrl v izgnanstvu. Prerokovala mu je z roke, ki je bila po svojih črtah izredno prikladna za prerokovanje.

Josephini Beauharnaisovi je vedeževalka Lenormantova prerokovala, da se bo po smrti svojega prvega moža omožila z vojakom, ki bo njegova slava napolnila ves svet. Ko se je to prerokovanje izpolnilo, in ko se je Jozefina omožila z Napoleonom, je bila vedeževalka v velikih časteh tako pri Napoleonu, kakor tudi pri njegovi soprogi. Slavni Korzičan je bil praznovoren, kakor so bili vsi Korzičani in večkrat se je zatekel po nasvet k Sibili iz ulice Thouron, kakor so nazivali Lenormantovo. Leta 1809, ko se je sanjale Jozefini o kačah, ji je vedeževalka razložila sanje tako, da postane cesarica žrtev krivice. Zaradi tega so vedeževalko zaprli. V ječi je pa prerokovala Napoleonovo ženitev z Marijo Louiso in ko sta se oboje prerokovanji — cesar se je dal od Jozefine ločiti in res se je oženil z Marijo Louiso — izpolnili, se je slava Lenormantove še povečala. Leta 1814, ko je ruska vojska zasledila Pariz, je posetil slavno vedeževalko tudi car Aleksander I.

Pri marjašu se igra brez možnih ali pričakovanih vzetrov imenuje skoznica ali durhmarš. Če je skoznica z zvezo 20, da je v igri doseženo 100, se ji pravi hundertunddurhmarš. Če je skoznica z zadnjim vzetrov, se ji pravi mindentecten. Pri marjašu in šnopsu se tudi "šmira" če nanreč soigralca po možnosti prilaga (maže) desetke ali ase. Če si igro tako porazno izgubil, da so te tako rekoč v zraku raztrgali, si bil nderluffteerisen. In nderluffteerisen naj bo tudi peklenščina, da bodo naši kartaleci tudi pri kartanju govorili čisti domači jezik.

Po Napoleonovem padu je ostala slava pariške vedeževalke nedotaknjena. Ludvik 18. in Taljevrand sta hodila k nji in obema je prerokovala bodočnost. Leta 1820 je izdala knjigo: "Zgodovinski in tajni spomini cesarice Jozefine" ki je zbudila seveda veliko pozornost. Leta 1821 je bila aretirana v Bruslju in obsojena ker "se pogovarja z arhangelom Gabrielom in ima kamen modrijanov." Bila je sicer obsojena, pa se je pritožila in sodišče jo je oprostilo. Velika množica jo je spremljala domov. Ko je leta 1843 umrla, jo je spremljal na zadnji poti malone ves Pariz.

KDO LAHKO OBRŽI PLAŠČ.

Nemške oblasti nameravajo malo zrabljati odredbo, po kateri sme vsak Nemeec dobiti nov zimski plašč le pod pogojem, da svojega starega brezplačno odda. Po novem bodo v družinah z mnogimi otroki kakšen star plašč lahko obdržali, če bodo mogli dokazati, da se da še predelati in uporabiti za otroke.

Razen tega bodo plašč lahko obdržali tisti ljudje, ki lahko dokažejo, da jim bo lahko rabil na poti do dela ali med delom samim in bo tako pomagal sediti novi plašč oziroma da ga bodo lahko predelanega uporabili za družino. Gospodarski uradi, ki odločajo o novih nahavah, bodo vsak takšen primer najprej točno proučili.

Iz zgodovine Mila

Milo se ni bilo znano v stari Grčiji, ko so se ljudje v Homerjevih časih umivali brez mila, in prav tako tudi prali svoje perilo. Pozneje so rabili takozvane milne koreninice, pa tudi ekstrakte iz razkrajajočih se moke. Zato so v starih časih prašnice tudi tako smrdle in bile so samo v predmestjih. O milu govori prvi Plinius v svoji enciklopediji o prirodi. Po njegovem mnenju je milo izvir Galcey, ki so si natirali z njim lase. Milo je bilo torej prvotno nekakšno olepševalno sredstvo za rast in lesk las. Od Galcey so sprejeli milo Germani, pri katerih so rabili milo bolj moški nego ženske in tudi oni samo za lase.

Nekateri zgodovinarji so mnenja, da so milo odkrili Fenicani in da so ga sprejeli od njih Galei kakih 600 let pred Kristom. Izdelovalo se je z mešanjem olja in pepela. Ta zmes se je rabila proti kožnim

bolezni. Kabyili in Arabci rabijo še zdaj snov iz pepela in apna za pranje, umivanje in zdravljenje kožnih bolezni. Šele v drugem stoletju po Kristusu so jeli rabiti milo za umivanje. V 9. stoletju se je z milom že živahno trgovalo. Središče te trgovine je bil najprej Marseille, pozneje Benetke in Genova, potem pa zopet Marseille. V Angliji so izdelovali milo v začetku 17. stoletja že v 20 milarnah. V Franciji je dobil monopol lyonski trgovec Pierre Regat, toda pod pogojem, da bo rabil za izdelovanje vseh vrst mila domače sirovine. Moderna proizvodnja mila pa stoji na odkritju izdelovanja sode iz l. 1787 in na uspehih francoškega kemika Chevrenea.

SREDIŠČE ZA SLOVENSKE FONOGRAFSKE PLOŠČE. — Piste za cenik. J. MARŠICH, INC. 463 W. 42 Street New York

Narodni adresar

Ali želite imeti en primerek "Narodnega Adresarja" ki ga je tik pred svojo smrtjo izdal Ivan Mladinec, namreč meseca januarja 1936. Ako ga hočete imeti, vse, kar je potrebno, je, da pošljete 25 centov v znak na Foreign Language Information Service, 222 Fourth Ave., New York, N.Y. Ta urad vam takoj pošlje knjigo na vašo addresso. Ne zamudite te prilike.

V kolikor je nam znano, so Jugoslavi v tej deželi edini, ki bi bili tako podrobno prikazani vsem, kar se tiče njihovih naselbin in društvenega življenja. V tej knjigi najdete imena in adrese več kot 500 jugoslovanskih društev in ustanov v Združenih državah in Kanadi. Več kot 15.000 slovenskih, hrvaških in srbskih posameznikov je navedenih v tej knjigi, razporejenih po svojem pokli in 1129 mestih in naselbinah in tudi navedenih v kazalu po abecednem redu. Crkve in duhovniki, šole in učitelji, konzulati, časopisi —

skratka vse, kar je informativnega značaja za vsakega Jugoslava v Ameriki. Knjiga je sploh velik vir informacij o življenju Jugoslovancev v emigraciji.

Pokojni Mladinec, kakor vsi znajo, je bil jako zainteresiran za ameriške Jugoslave. Delal je težko za nabiranje teh podatkov in bil je ponosen na svoje veliko delo. Uni pa je, čim je knjiga izšla. V spomin na svojega pokojnega rojaka in v želji, da bo njegovo delo v občo korist, je gospa Mladinec predala več stotin primerkov te knjige Foreign Language Information Service v svrhu brezplačne razporeje. Na tak način je ta organizacija v stanju ponuditi knjigo, ki je izvirno stala \$3.75 za samih 25 centov, ki služijo le za pokritje posredniških stroškov.

Ta ponudba seveda velja le, dokler bo še kaj knjig v zalogi. Nasvetuje društvom in posameznikom, da vporabijo to priliko za nabavo dragocene knjige, dokler je še čas.

Spisi Josip Jurčiča:

- I. ZVEZEK: Uvod — Narodne pravljice in pripovedke. — Spomini na deda. — Jurij Kozjak. — Jesenska noč med slovenskimi polharji. — Domen. — Dva prijatelja.
- II. ZVEZEK: Jurij Kobila. — Tihotapec. — Vrban Smukova ženitev. — Klosterski žolnir. — Grad Rojinje. — Golida.
- III. ZVEZEK: Deseti brat. — Nemški valpet.
- IV. ZVEZEK: Cvet in sad. — Hči mestnega sodnika. — Kozlovski sodba v Višnji gori. — Dva brata.
- V. ZVEZEK: Sosedov sin. — Sin kmetskega cesarja. — Med dvema stoloma.
- VI. ZVEZEK: Dr. Zober. — Tugomer.
- VII. ZVEZEK: Lepa Vida. — Pina tobaka. Moč in pravica. — V vojni krajini. — Prava med bratoma.
- VIII. ZVEZEK: Ivan Erazem Tatenbah. — Bojim se te. — Črtica iz življenja političnega agitatorja. — Telečja pečanka. — Šest parov klobas. — Po tobaku smrdiš. — Ženitev iz nevoščljivosti. — Spomini starega Slovence Andreja Pajka.
- IX. ZVEZEK: Rokovnjači. — Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ko je krompir gradeč. — Ponarejeni bankovci.
- X. ZVEZEK: Veronika Deseniška.

CENA VSAKE KNJIGE \$1.50

10 zvezkov...\$10

Ivan Pregelj: Izbran Spisi

STEFAN GOLJA IN NJEGOVI. — Tolminska novele. 253 strani.

V Stefanu Golji nam podaja Pregelj edinstveno sliko trpljenja našega naroda v časih graščanske mogočnosti. V središču te žive nepoznane zgodovinske slike stoji klena postava župnika Stefana Golje, ki da v pravem pomenu besede "življenje za svoje ovce." Prepletel je roman s tragedijo lepe Tolminke, ki v svoji čudovito nežni izvedbi nima sebi enake. Tolminske novele vsebujejo med drugim tudi originalni, že splošno zasloveli pridigi "Pustina pridiga," in "Palver und Blei" ter biser naše navelistike: "Gospoda Matije zadnji gost."

Cena \$1.50

ODISEJ IZ KOMENDE. — Zapiski gospoda Lanspreškega. 269 strani.

Bogovec Jernej

(Spisal Ivan Pregelj)

Pisatelj je posegel v dobo, ko se je začel širiti protestantizem po Slovenskem. Pridigarja Jerneja je klasično opisal. Romanu so dodana potrebna pojasnila.

Cena \$1.50

Naročite pri:
Knjigarni Glas Naroda
216 W. 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

Cena \$1.50

19 40

SLOVENSKO AMERIKANSKI KOLEDAR

POVESTI... POUČNI SPISI... ZGODOVINE... ZNANSTVENE RAZPRAVE... NARAVOSLOVJE... SPISI IZ SLOVENSKEGA ŽIVLJA V AMERICI... ITD.

Knjigarni Slovenic Publishing Company 216 W. 18th St., New York

KNJIGA, ki Vas bo zanimala!

Cena 50 centov

160 strani

slikami

Vaški Apostol

Spisal L. GANGHOFER; za "Glas Naroda" priredil X. X.

39

"Hudič, kaj je pa to?"
Stopil je v kuhinjo in opazil poleg ognjišča dekle, ki je žgala brinjevo vejo.
"Kaj počneš? Ali si znorela?"
"Že vem, kaj delam," je odvrnila dekla in si obrisala s predpasnikom solzne oči. "Ponoči hočem imeti mir. Tako sredstvo je najbolje."
"Gos neumna!"
Po hodniku je gospod do vrat, ki pa niso bila povsem zaprta. Skozi odprtino je prihajal žarek svetlobe.
Zaslišal je enakomeren dekliski glas. Beta je čitala iz sv. Pisma:
"Bog, podnevi Ti kliče in Ti ne odgovoriš. In ne dobiš odgovora ko Te kliče ponoči."
Teško sopeč je Roman prikimal.
"Naši očeti so zaupali v Te, in Ti si jim pomagal. Jaz sem pa črv, ne pa človek. Ljudem sem v spotiko in zasmeh." Beta je utihnila.
Tolaj je zaslišal rezek bolnikov smeh.
"Le čitaj, otrok. Na psalm si zadela, ki se mene tiče. Ljudem sem v zasmeh. In kaj še vse!"
"Čakaj, Peter, ti bom raje drugega prebrala. Tukaj je psalm kralja Davida o rešeni nedolžnosti. Peti ga je treba s spremljevanjem godbe."
"Ne, ne," se je protivil Peter. "Godba spada v krčmo. Le tam nadaljuj, kjer si nehala."
"Zaničevan od naroda," je čital dekliski glas. "Vsak, ki me vidi, me zaničuje."
"In me bje in si brusi nož. Ali ni tako rečeno?" se je smejal Peter. "Da, sveti David, on je poznal ljudi. Gotovo je bilo tudi v judovskih časih tako kot je danes. Pa je bil prerok Elija in je bil svet Janez s svojimi svetimi izreki. Pa bi se rogovilasti Peter protivil? Le čitaj otrok. Sveti David je poznal ljudi."
"O, Bog, Ti si moje zavetje, odkar sem zapustil materino naročje."
"O, to je res!" Bolnikov glas se je tresel. "Odkar sem mater zapustil."
"Ne stoj predaleč od mene, kajti strah je blizu in tukaj na zemlji ni nobene rešitve več. Veliki biki so me obdali, nasilni voli so me obkolili."
Dekliski glas se je utopil v rezkem Petrovem smehu.
"Elizabeta," je rekel nenkrat, "ngasni svetilko, kajti tu notri je tako zatonilo."
"Svetilka dobro gori, dim pa prihaja iz kuhinje. Večer za večerom. Mogoče so pa vrata malo odprta."
Beta je vstala. Takrat je stopil v kamro Roman.
"Dober večer!"
Obstal je in se zazrl v Beto, ki je prestrašeno stopila dva koraka nazaj.
"Dober večer," je odzdravila komaj slišno. In kot bi se spomnila Petrove oazke, da ni s svetilko nekaj v redu, je odvila stenj in obrisala cilinder.
V neizmernem veselju je stegnil Peter svoji roki proti Romanu. In ko je dosegel njegovo desnico, jo je tako stisnil, da je Roman smeje pripomnil:
"Moči so se ti vrnile, Peter, nič hudega ne bo."
"Manče!" Petru so se zalile oči s solzami. "Tako utrujen se mi zdiš. Tako se moraš mučiti zaradi mene. Toliko sitnosti ti povzročam!"
"Ah, kaj govoriš!" Roman je pogledal Beto, kateri so lica v svitu svetilke rdeče žarela. "Poglavitno je, da si se izkazal. Seveda, dobro postrežbo imaš." Lkal je besedo "Ja, vse kar je prav. Beta, zahvalim se ti v Petrovem imenu."
Beta je odkimala.
"Jaz že vem, kako je," je prekinil Roman Petrov hvalospev. Tudi Romanu je legel dim na prsa. "Presneta avša, ta dekla! Nekaj mesa je obvesila v dimnik. Zdal pa kuri z brinjem in kadi na žive in mrtve. Saj pravim, koliko let je že pri hiši, pa je še vedno tako teslo ko prvi dan, ko je prišla."
Počasi je obrnila Beto glavo in se je za spoznanje nasmešila. Toda Peter jo je prehitel.
"No, vidiš, Elizabeta, zdaj si pa slišala. Veš, Manče —"
"Peter," je zajecala Beta.
"Veš, Manče, zvečer ko se je začelo kuriti, si je dekle domišljalo..."
Se prednj je Peter povedal, kaj si je Beta domišljala, se je začel Roman smejati. No, prav vesel ni bil ta smeh. Peter ga je začuden pogledal.
"Saj se nisem povedal."
"Že dobro, že dobro," se je smejal Roman. "Veš, Elizabeta, potrebno bi bilo, da bi te za nekaj časa premali odtod. Odpočiti se moraš, in naspasti. Če ne, boš še ti zbolela."
Njegov glas je bil miren in topel. "Spanca potrebuješ. Na utrujenem obrazu se ti pozna. In poleg tega sem tudi jaz tukaj."
"Bom pa raje ostala," mu je segla v besedo. "Ves teden si moral delati. Tudi ti si potreben počitka. Meni ni nič."
"Zdaj boš pa ubogala, Elizabeta," ji pravi Roman ostro. "Da veš, ubogala in domov boš šla. Nočem, da bi si uničila zdravje. To tudi Peter sprevidi."
"Seveda," zajecala Peter, čeravno gleda Beto tako poželjivo, kakor lačni kos kruha. "Saj sem ji že večkrat rekel."
Molče, kot da bi proti Vašhofnerjevi besedi ni bilo ugovora, si je Beta zavezala ruto in pospravila šivanje. Nato je Romanu vse razložila, da bo vedel Petru streči.
"Tukaj so zdravila. Vsaki dve uri mu jih daj polno žlico. Zadnjič sem mu jih dala ob sedmih. Ob devetih mu jih zopet daj. Tukaj je voda z limonovim sokom. To mu slaj, ko bo žejen. Kadar bo potreba, je rekel zdravnik. Ko pa zaspi, ga pusti apati, kajti zdravnik je rekel, da je spanje najbolje zdravilo."

(Nadaljevanje prihodnjaj.)

Razne vesti.

KAHOR IZGLEDA Z PRISILJEVANJEM TEKOM EVROPSKE VOJNE.

Kak vpliv bo sedanja vojna v Evropi imela na prisiljevanje, je še težko reči. Izkušnja Amerike tekom svetovne vojne pa nam more pokazati, kaj da je pričakovati, ako vojna traja dolgo.

Čim je vojna izbruhnila leta 1914, je prisiljevanje takoj znatno padlo. V fiskalnem letu, ki se je končalo dne 2. junija 1914, je 1.216.468 prisiljenecv prišlo v Združene države. V prihodnjem fiskalnem letu se je število kar skrčilo na 326.700, leta 1916 na 298.826, in leta 1917 na 295.403. Ameriški vstop v svetovno vojno je imelo za posledico nadaljno skrčenje. Leta 1918 in 1919 je bilo število prisiljenecv 116.618, oziroma 141.132.

Tekom svetovne vojne so se tudi viri imigracije spremenili. Doim je pretečni del prisiljenecv pred vojno prihajalo iz Evrope — 86,9 odstotkov, so tekom svetovne vojne prisiljeneci prihajali večinoma iz ne-evropskih dežel, namreč iz Kanade, Mehike in Zapadne Indije.

Po izbruhu vojne je tudi postalo nemogoče deportirati mnogo prisiljenecv, katerih deportacija je bila odrejena. Vseh deportacij v letih 1918—1919 je bilo le 11.368, v petih letih pa 1925—1930 kar 63.730.

Po prejšnjih izkušnjah se more torej pričakovati, da se bodo ustavile deportacije v vojskujoče se dežele, dokler vojnja po oceanu ne postane precej varna. Naturalizirani državljani ali tukaj nastanjeni inozemci imajo na drugi strani malo izgleda za prihod svojevd, dokler vojna traja.

PRVI BOMBNI NAPAD IN PRVA PROTILETALSKA OBRAMBA.

Vsa današnja vojna poročila so polna vesti o bombnih napadih ali bombardiranjih in protiletalski obrambi. Zanimivo je, da so se tudi ta sredstva modernega vojskovanja razvila iz zelo skromnih početkov, in sicer ne sele v svetovni vojni, ampak že dve leti prej, v meksikanski državljanski vojni. Leta 1912 je v Mehiki divjala državljanska vojna; general Obregon s svojimi pristaši ki so se imenovali konstitucionalisti, se je uprl vladi in šel z vojsko zoper njene kraje in ljudi. Obtegali so pristanišče Gayanas, toda vselej, kadar so se mu na svojih vojnih ladjah približali, jih je odgnalo obrežno toništvo. V Obregonovem tabloru pa sta služila franciski letalce Madon in avstralski mehanik Dejan. Ta dva sta prišla na idejo, da bi napravila kratke vsičene cevi, in jih napolnila z dinamitom in letalec bi jih s svojega prepro-

stega letala metal na obrežno toništvo in na isti dve vladni križarki, ki sta varovali vhod v pristanišče. Rečeno, storjeno. Kmalu se je Madon dvignil s svojim letalom, ki je že nosilo prve "bombe." Ni pa seveda še nič vedel, v kakšni krivulji padajo bombe, ki se odlašajo od letala v poletu. Zato nobene križarke ni zadel, vse bombe so padle na pomolje in ostale pristaniške naprave, toda kljub temu je bil učinek eksplozij strahovit in še mnogo hušji, kot pa so pričakovali. General Obregon pa je uvidel, da se bo novo napadno sredstvo "obneslo." Čez nekaj dni se je Madon znova dvignil z novimi bombami. Toda tudi vladne čete po prvem obisku prvega bombnika niso mirovale. Na neki griček tik ob obali so postavile top na krožno ploščo, da se je mogel vrteti na vse strani. To je bilo prvo protiletalsko toništvo ki se je tudi ob prvem poskusu obneslo. Ko je priletel Madon s svojim bombnikom, so ga začeli tako silovito obstreljevati, da je moral z naglico odmetati svoje bombe, ki se večinoma vse padle v morje in niso napravile nobene škode, nato pa je moral odleteti, da je rešil letalo, ki je bilo vsa Obregonova zračna sila. Tako je človeštvo dobilo novo napadno in novo obrambno sredstvo — iz obeh se je v naslednjih letih razvila samostojna industrija.

PRAVILNO KAŠLJANJE.

Nihče ne zna prav kašljati, vsi ljudje kašljajo narobe, — tako pravi dr. H. Henrić v "Medizinische Welt." Čeprav je kašelj refleksivno dejanje, vendar še daleč ni najbolj smoteno. Navadno pri kašljanju naglo in močno vdihavamo z odprtimi ustni, česar bi na ne smeli delati. Pravi namen kašljanja je spravit z močnim zračnim tokom iz sopol tuje telo ali sluz, dočim dosežemo pri močnem vdihavanju baš nasprotno, kajti z dihanjem potisnemo tuje telo globlje, na mesto da bi dražečo snov izkašljali. Skratka, tako kašljanje je brezuspešno.

Umetnost kašljanja pomeni po dr. Henriću vdihovati skozi nos počasi in mirno zrak, da ga načrpamo v pljuča čim več. Pri počasnem vdihavanju, ko se trebuh dihanje vrsti s prsnim, lahko načrpamo vase mnogo več zraka kakor pri malem in brezpomembnem dihanju skozi usta. Iz lastnih izkušenj dr. Henrić ve, da se mu je s takšnim dihanjem sročilo izkašljati grahovo zrnce, ki se mu je bilo prikradlo pod pljuč. Spravil ga je iz sebe z enim samim zakašljanjem. Druga prednost tehnične pravilnega kašljanja je, da se skozi nos počasi tekoči zrak pravilno razporedi in segreje

tako, da prinaša v spodnja sopolja in pljuča pravilno segret in vlažen zrak. Tako postaja tudi manj dražeč, da ni več vzroka za novo kašljanje.

ČUDNE MORSEKE POŠASTI.

Od japonskih ribičev je zvedel svet marsikaj o čudnih živilih, živčih 600 ali še več metrov globoko v morskih tokih, tekočih od severa proti vzhodu v bližini japonskih otokov. Tam žive v morju morski psi neznane vrste, strah in groza rib in drugih morskih živali, katerim naravoslovci še sploh niso dali imen, ker jih niti prav ne poznajo. Najbolj čudno ribo nazivajo japonski ribiči svileni morski pes, ker je njegova koža gladka kakor svila. Pravijo mu tudi kuščarski morski pes zaradi čudnega gobca z vrstami ostrih zob. Lovei ga imenujejo morski pes z obročkam, ker ima okrog vratu nekakšen ovratnik, ki mu zakriva sprednje škrgaste odprtine. V celoti je ta čudna riba podobna jegulji, čeprav konstrukcija telesa jasno priča o nemem sorodstvu s morskim psom. Žrelo ima na koncu glave, ne pa spodaj, kakor naveden morski pes, in njegove čeljusti so dolge. Če žrelo odpre, se zdi, kakor da se je razpolovila glava. Zobe stoji v vrstah počez. Vsak zob ima na koncu tri oste, nazaj zakrivljene konice, in v čeljustih tiče zobje globoko s koreninami, s katerimi se vrste zob med seboj dotikajo.

Morski pes z obročkam ima nazaj potisnjene velike glavice in gibčno telo. Ujame se rad na žive ribe, po katerih neusmiljeno hlasta. Plen, ki se je vanj zagrizel s svojimi zakrivljenimi zobmi, mu ne uide več. Če torej plen pridrži na kavelj, se morskata pošast kaj hitro ujame. Pri večini morskih psov so škrgaste odprtine navadne spranje, na robu zakrite z zaklopci, da se voda ne vrača, kadar riba diha. Svileni morski pes ima pa rob odprt in utrjen s hrustancem. Rob prve škrgaste odprtine se je razširil in zraste obkrog "vratu." Tako je nastal nekakšen ovratnik ali obroček, širok tako, da je podobna ovratniku. Največje priemerke teh morskih psov love

na jugovzhodni obali japonskih otokov, pri Madeiri in na norveški obali.

ČUDNI OBIČAJI PRI SNUBITVI.

V mnogih krajih Evrope je snubitev še danes kaj vesela in svojevrstna. Tako se danes dekle v Andaluziji sama izbere svojega življenjskega tovariša. Če je našla moža, ki ji ugaja, speče velik kolač iz buče — seveda z največjo skrbnostjo, ker neredko zavisi njena življenjska sreča prav od tega bučnega kolača. Kolač pošlje namreč izvoljenecu in če mu dekla ugaja, zareže v kolač in ga slastno poje. V nasprotnem primeru pa ga pošlje nazaj in dekle mora svoj sladki ljubavni kolač poslati drugemu.

V junžni Španiji pošiljajo žene pred bikoborbo možu, za katerega so se vnele, kvasto za puder. Če se prikaže izvoljenec v areni in ima za klobukom zafaknjeno njeno kvasto, je to znamenje, da tudi on poklanja svoje sreče gospodični ki trepetaje in v pričakovanju sedi nekeje v loži.

Tudi v nekaterih krajih Polandske so razširjene svojevrstne navade, pri snubljenju. Zaljubljenec gre k hiši svoje izvoljenke potrka na vrata, in vljudno poprosi za ogenj. Če je dekle zadovoljno s fantom, pride sama iz hiše in mu ponudi cigaro, ki mu jo tudi zažge. Plamen vžigalice simbolično ponazorjuje plamen, ki je zagorel v njunih sreih in zdaj ni ničesar več, kar bi oviralo poroko.

V Sardiniji meče fant za dekleto, ki si jo je na tihem izvolil, kamenček. Če dekle vrže kamenček nazaj, pomeni to, da se želi z njim seznaniti, in fant ve, da zdaj sme pod njeno okno, kjer opeva svojo izvoljenko kot rožo brez bodice, kot zgoleda slava, itd. Dekle tovi znanici pa opeva jo fant, kot leva, Herkula itd. Končno pripeljejo fantu nevesto, in ta jo sme zdaj prvič poljubiti.

Najlažja je pa snubitev pri Kabilih, kjer gre dekla enostavno pred hišo svojega izvoljenca, tam zapoje ljubko ljubavno pesmico, nato pa si odpne pas — znak, da mu je naklonjena.

DARILNE POSILJATVE v Jugoslavijo

100 Dinar.	— — —	\$ 2.40
200 Dinar.	— — —	\$ 4.60
300 Dinar.	— — —	\$ 6.70
500 Dinar.	— — —	\$10.50
1000 Dinar.	— — —	\$20.50
2000 Dinar.	— — —	\$41.00

ZARADI RAZMER V EVROPI so bile naše zveze za denarne pošiljate v Jugoslavijo začasno preklicane. Sedaj pa smo dobili nove zveze, po kateri je mogoče našim rojakom vsoteti in denar varno pošiljati. Vendar je bila nam povrhana cena, ker se stroški za pošiljanje po tem potu mnogo višje.

Opazujemo tudi, da se sem in tam more kaka pošiljatev zaradi evropskih razmer zakasnit.

ZA NUJNO POSILJATEV POSLUŽITE SE "CABLE ORDER". — DOPLAČATI JE TREBA \$1.— ZA VSAKO POSILJATEV V JUGOSLAVIJO

SLOVENIC PUBLISHING CO.
:: : POTNIŠKI ODDELEK : ::
216 West 18th Street, New York

Naročniki, ki še niso poravnali za naročnino na list za leto 1939 so naprošeni, da to storijo. S tem, da pravočasno plačate naročnino, prihranite listu dosti na stroških pri terjatvah in nam omogočate s temi prihranki izboljšati list.

MEHKO VEZANE KNJIGE

Razprodaja KNJIG

Da napravimo prostor za novo zaloga smo znižali cene teh knjig, da vsakemu jih je mogoče naročiti. Storitve to še danes, ker bo zaloga kmalo iztekla.

5 KNJIG \$1. za

- Belgrajski Biser (Vito Jelenc)
- Burška Vojaka
- Cvetke (H. Majar)
- Dedek je pravil (Julij Slapšak)
- Devica Orleanska
- Dve sliki (Ksaver Meško)
- Duhovni boj (Lorenz Szupol)
- Fra Diavolo
- Fran Baron Trenk (Gjuro Panduric)
- Korejska Brata, črtica iz miselnosti v Koreji (Josef Spillman)
- Menja (Dr. Jeglič)
- Mladim Srcem, povesti na mladino (Ksaver Meško)
- Maron, krščanski deček z Libanona
- Ob 50-letnici dr. Janeza Ev. Kreka
- Parizki Zlatar
- Patric, Povest iz irske junakne dobe (H. Federer)
- Paberk iz Roza (Ivan Albrecht)
- Popotniki, novele in črtice (Milan Pugelj)
- Poligalec
- Pravljice (H. Majar)
- Pravljice in pripovedke za mlade (S. Kosutnik)
- Povesti in Slike (Ksaver Meško)
- Plice Selivce (Tagore)
- Pravski Judek (Josip Volc)
- Preganjanje Indijanskih mislonarjev (Josef Spillman)
- Revolucija na Portugalskem
- Sisto s Sesto (H. Federer)
- Spisi Kristofa Šmida
- Študent naj bo (S. Finžgar)
- Sunski Invalid (S. Kosutnik)
- Volh Spokornik in druge povesti za mladino (Ksaver Meško)
- Vojnikar ali Poganstvo in krst (Josip Ogrinec)
- Zbrani spisi za mladino (Engelbert Gangl)
- Zbirka narodnih pripovedk za mladino (J. Planinski)
- Zlatokopi (Josef Spillman)

(Vezava nekaterih knjig je od ločena nekoliko izkazana.)

Ako ima kaka knjiga več zvezkov, se šteje vsak zvezek za knjigo.

POZOR!

Ker imamo nekaj teh knjig v omejenem številu, navedite pri naročilu več knjig, da Vam moremo postreči.

KNJIGARNA
Glas Naroda
216 WEST 18th STREET
NEW YORK

"GLAS NARODA" pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošiljamo.